

Johan Rabaeus spelar *Kiss me, Kate* i Göteborg

– Viljestarka envisa människor skapar konflikter och det är just det som pjäsen handlar om

När jag träffade Johan Rabaeus i somras sa han att han tyckte att *Så tuktas en argbigga* kunde vara knepig att få till. När jag återser honom i september håller han på att repetera *Kiss me, Kate* (som bygger på *Argbiggan*) på Göteborgsoperan och har modifierat sin uppfattning något.

– Ja det där var nog min fördom innan jag riktigt satt mig in i pjäsen ordentligt. Vi är så ängsliga att inte vara politiskt korrekta. När det nu till på köpet ska vara genusperspektiv på allting, så kan man ju bli lite orolig för just den där pjäsen. Men varför ska man vara det? Pjäsen är väldigt spännande. En del säger: "Shakespeare har skrivit en urusel pjäs! Den går bara inte att spela! Den är en resonans från den tidens vedervärdiga kvinnoösyn!" Jag tycker det är otroligt förmätet att säga så, utan att sätta sig in i vad Shakespeare egentligen var ute efter. Han låter sig inte motas in.

Vad var han ute efter då?

– Det är en lek med könsroller och könskamp. Och budskapet? Ja jag vet inte! Om vi pratar om *Kiss me, Kate* hoppas jag det blir en underhållande kväll om två människor som älskar varann men som har ett helsike att få ihop det. Kan vi göra en rolig kväll av det så räcker det långt. Lite kul är det att *Så tuktas en argbigga* är politiskt inkorrekt och det ska bli intressant att se om vi får de där förutsägbara åsikterna även när det gäller vår uppsättning av *Kiss me, Kate*.

– Det handlar om en väldigt viljestark person – som råkar vara kvinna i det här fallet – och det skapar problem i omgivningen. Viljestarka envisa människor skapar konflikter och det är just det som pjäsen handlar om. Kate är till skillnad från systern Bianca väldigt självständig och det visas redan från början. Jag tycker det handlar om sammansmältningen mellan man och kvinna och deras vändor inför detta, om två passion-

Johan Rabaeus under en repetitionspaus på GöteborgsOperan. Foto Roland Heiel

erade människors svårigheter att sammas. Det är spännande. Och att Kate är så viljestark är sexigt. Men det behöver ju inte betyda att hon hatar män. Är det så att vi just i Sverige har så svårt med en sån här pjäs för att vi är så rädda att tycka fel.

FÖR ÖVER 100 ÅR SEDAN SA GEORGE Bernard Shaw om *Så tuktas en argbigga*: "Den sista scenen är alltigenom osmaklig för en modern människa. Ingen man med något så när känsla för anständighet kan sitta och se det i sällskap med en kvinna utan att skämmas riktigt ordentligt".

– Det beror väl på hur den görs. Jag skulle vilja ha sett hur Shakespeare gjorde den. Jag kan inte tänka mig att

han fick Kate att framstå som ett vap. Varför skulle han göra det i den här pjäsen, när han i andra pjäser har fantastiskt mångfacetterade kvinnoporträtt. Varför skulle han plötsligt ha förlorat sans och vett och skrivit en värdelös pjäs?

– När det gäller musikalen *Kiss me, Kate* spelar ju ett teatersällskap Shakespeares pjäs. Det befriar den från vissa problem som man kan ha med Shakespeares original. Om det i *Så tuktas en argbigga* är Petruchio som tar kontroll över Kate, så är det snarare tvärtom i *Kiss me Kate*.

JOHAN RABAEUS OCH ENSEMBLEN arbetar som bäst med pjäsen och han vet inte riktigt var man hamnar till slut i fråga om tolkningar. Han har förstas *Kiss me Kate* aktuella än *Så tuktas en argbigga* och tycker därför att det just nu är lätt att blanda ihop pjäserna lite. Han menar att det visst är viktigt med budskap, men framhåller att en musikal är mer underhållning, något som han tycker att man absolut inte ska förakta.

JOHAN RABAEUS HAR SPELAT CLAUDIUS i *Hamlet* på Kronborgs slott i Helsingör, den plats där själva pjäsen utspelar sig. Han minns det med stor glädje.

– *Hamlet* spelades av Jens Albinus, som varit med i flera von Trier-filmer, en jättekul rolig skådis som en gång knackade mig i ryggen och frågade på stående fot om jag ville spela Claudius i *Hamlet*. Det ville jag och det blev fruktansvärt roligt, inte minst för att jag är väldigt förtjust i det skandinaviska språk som blev en slags blandning mellan danska och svenska. Där satt jag och en dansk dramaturg med en klassisk dansk översättning och fyra svenska, och vi försökte hitta den svenska som låg närmast danskan för att få rim och annat att stämma. Det var väldigt stimulerande.

Vi såg Johan Rabaeus som Caliban i *Stormen*, en speciell uppsättning i regi

av Jasenko Selimovic och med Rolf Lassgård som Prospero och Henrik Holmberg som Ariel.

– Ja det som fanns kvar av *Stormen*, säger Johan Rabaeus med ett skratt. Min roll som Caliban var omgjord till en hallick och pjäsen präglades mycket av Jasenkos idéer, där han använde Shakespeares pjäs för att uttrycka det han själv ville säga, till exempel att berätta om trafficking. Det var väldigt roligt att spela den rollen, men det hade mer att göra med Jasenkos teaterlek än med Shakespeare. Det blev väldigt lösrückt rent psykologiskt. I den här versionen fanns inte något av de bågar en skådespelare brukar tala om, utan det var pang på rödbetan, ungefär som cirkusakrobaterna i föreställningen. I början tänkte jag mig en mer traditionell Caliban, den här dubbelheten mellan djur och människa som går omkring och bär på en jättelik depression som han ska ta sig ur; kärleken till Miranda och hans försök att få henne. Jasenkos version blev något annat, fritt efter Shakespeare.

JOHAN RABAEUS ÄR AKTUELL i *Påklädaren* på Stockholms Stadsteater, där han spelar just en påklädare till Sir John (Sven Wollter), den stora stjärnan i ett teatersällskap, som på kvällarna framför *Kung Lear*. Man kan se paralleller till Shakespeares pjäs: Sir John blir kung Lear och påklädarens hans narr.

Johan Rabaeus i Påklädaren. Foto Lesley Leslie-Spinks

– Jag tycker pjäsen är sann. Jag har upplevt skådespelare som Sir John med den där exentriska hållningen som man kan tycka är rätt självupptagen. Men det är inte konstigt att det blir så där. Det kostar på att gå in och dra en publik, att kväll efter kväll 'göra sitt liv'. Fortfarande är kraven på scenkonstnärer väldigt stora och det gäller fortfarande att få liv i en pjäs. Det är en kombination av teknik, begåvning och inlevelse.

JOHAN RABAEUS HAR SPELAT ANGELO i *Lika för lika* på Dramaten 1993 i regi

av Lennart Hjulström och med Stina Ekblad som Isabella.

– Den handlar också om passion, om förbjuden sådan. Det finns mycket i den pjäsen men ett tema är hur Angelo, denne perfekte statstjänsteman, grips av passion till denna Isabella, förstör sitt liv och begår oförlåtliga handlingar. Att han på slutet tvingas gifta sig med Mariana var förstås något han inte hade väntat sig, men det kändes som att det inte var några större problem, eftersom hon spelades av Thérèse Brunnander. Hon var så attraktiv i pjäsen, avslutar Johan Rabaeus med ett leende.

Intervju: Roland Heiel

Kiss me, Kate har premiär på Göteborgs-Operan 22 okt. *Påklädaren* kan ses 27, 28 okt. på Stockholms Stadsteater

Johan Rabaeus Shakespeare-roller

1984 Cinna, Decius Brutus i *Julius Caesar*
1986 Macduff i *Macbeth*
1988 Marcellus och Gyldenstern i *Hamlet*
1991 Fusten i *Romeo och Julia*
1993 Angelo i *Lika för lika*
1997 Tranio i *Så tuktas en argbigga*
1998 Dr Caius i *Muntra fruarna i Windsor*
2002 Caliban i *Stormen*
2003 Claudius i *Hamlet*

Små men tacksamma roller

James Hayes är en erfaren skådespelare som den här säsongen medverkar i tre uppsättningar på Royal Shakespeare Company i Stratford. I mitten av augusti gjorde jag en intervju med honom, den kommer i nästa nummer av Shakespeare. Men jag passade också på att fråga honom om *Measure for Measure*. Han har spelat Escalus två gånger och Lucio en.

– När jag började som skådespelare 1964 var det här en ovanlig pjäs, idag går det inte många år mellan att den sätts upp här i Stratford. Jag har tänkt på att de stora skådespelarna här i landet har undvikit att spela hertigen,

James Hayes pekar på en affischbild av sig själv utanför Royal Shakespeare Theatre. Foto Kent Hägglund

som är den största rollen. Charles Laughton, John Gielgud och andra valde i stället att göra Angelo. Det är mycket tacksammare roll, han är bara med i några scener men det händer mycket omskakande saker i dem. Den som spelar hertigen måste lära sig väldigt mycket text, och får inte ut så mycket av det.

– Lucio är också en tacksam roll att arbeta med. Han är en skojare som sätter sig upp mot överheten, men som man aldrig vet var man har. Sådana figurer älskar publiken att se.

Intervju: Kent Hägglund